

Willen wij geen nieuwe onjuiste of verwarrende benaming scheppen, dan zal het samengestelde woord „obstructie-infiltraat” een betere term zijn voor het door prof. BRONKHORST beschreven ziektebeeld.

Breda, 18 October 1950

H. J. M. COOYMANS

VERGIFTIGING NA HET NUTTIGEN VAN KWARTELS

In aansluiting aan het belangwekkende feuilleton van coll. M. ELZAS (*N.T.v.G.* 14 Oct. 1950, blz. 2982) over kwartelvergiftiging 1) moge ik hier wijzen op het in mijn *Jagerswoordenboek* 2) voorkomende lemma: Kwartelvergiftiging: nl. vergiftiging door het nuttigen van kwartels. Deze worden in ons land — waar deze vogels bescherming genieten — ingevoerd uit Italië, Turkije enz. Die uit het comitaat Torontal voeden zich o.a. met de vruchten van *Datura stramonium*, waarvan de vogels zelf geen hinder ondervinden, maar die bij de gebruikers vergiftigingsverschijnselen kunnen verwekken, nl. hoofdpijn, braken, en andere maagdarmaandoeningen, benevens stijfheid (NIJSSEN) 3).

Hier blijkt weer eens hoe nuttig, ja noodzakelijk een wildkeuring, d.i. vleeskeuring van wild — die echter hier te lande (nog) niet bestaat — moet worden geacht.

In het algemeen wordt het wilddraad van kwartels zeer op prijs gesteld, en noemt SHAKESPEARE iemand, die van een lekker boutje houdt: „one that loves quails” 4). Echter heeft de mening, dat *Coturnix communis s. dactylisonans* 5) de enige in de dierenwereld is die zou kunnen lijden aan epilepsie (vergiftigingsverschijnsel?), hieraan wel afbreuk gedaan. Of de Romeinen soms om die reden kwartels als offerdieren gebruikten? Vgl. hiervoor bij JUVENALIS, Sat. XII:

Coturnix nulla unquam pro patre cadet.

(Zelfs geen kwartel zouden zij ooit terwille van hun vader offeren).

Men vraagt zich af, of kwartels, meer dan andere vogels, lijden aan verhoging van de toch al hoge lichaamstemperatuur, daar uit tekeningen en dergelijke blijkt, dat de Chinezen, op koude dagen, kwartels in hun verkleumde handen nemen om deze te verwarmen. Men vergelijk hierbij de uitdrukking: zo warm als een kwartel, E.: (as) warm a quail, Fr.: chaud comme une caille.

Wat tenslotte betreft de vraag naar de invloed van de voeding op de praestaties der kwartels, hiervoor zou men het best te rade kunnen gaan bij de eigenaars der vechtkwartels, die op Java en de Molukken — gebruik makend van de bekende vecht- en strijd lust dezer vogels — kwartelgevechten houden op de wijze van de zo geliefde hanengevechten.

En ter illustratie van de grote culturele betekenis van de kwartel wil ik nog even wijzen op de woorden: kwartelbisschop (Ital.: il vescovo delle quaglie), kwarteleiland (Ortygia of Delos), kwartelmoeder of ortygometa, kwartelzucht of ortygomania, en de kwarteltrek in voor- en najaar, evenals het Ital. passacaglia ook de naam voor een bepaalde dans, een orgelstuk van JOH. SEB. BACH en door RAMEAU bedoeld in zijn *Rappel des oiseaux*.

Rotterdam, 15 October 1950

A. G. J. HERMANS

1) Dit woord kan ook aanduiden: vergiftiging — b.v. na het bespuiten van landbouwgewassen — waarbij de kwartels het slachtoffer worden. Men verg. het woord valkenjacht: jacht op, en die met valken.

2) A. G. J. HERMANS, *Jagerswoordenboek*. ROELANTS, Schiedam 1949, blz. 212.

3) H. H. NIJSSEN, *Wild en wildziekten in Nederland*. Keuring van wild. AE. E. KLUWER, Deventer 1935.

4) Zoals zo dikwijls laat SHAKESPEARE ook hier ruimte voor de overdrachtelijke betekenis van het woord quail: lichtzinnig vrouwspersoon, meretrix; vgl. bij dezelfde de woorden gamester, goose, guinea-hen, bitch (teef), squirrel (eekhoorn), wagtail (kwikstaart), en het meer moderne asphalt-snipe: straat- of plaveilselsnip.

5) *Dactylisonans*: als *dactylus*: — — —, lang, kort, kort, kwikmedit, kwikmedat, klinkend, naar de kwartelroep of -slag.